

Országgyűlés – költségvetési vita

A maraton első méterei

Kedden az Országgyűlés megkezdte az 1993. évi költségvetés maratonai hosszúságának ígérkező tárgyalását. Kupa Mihály pénzügyminiszter expozéjában kiemelte: a nagymértékű – 185 milliárd forintosra tervezett – hiány ellenére folytatódik a szerkezetváltás, valamint az infláció és az infrastrukturális lemaradás csökkentése. Az előterjesztés felkarolja a lemaradó régiókat, serkenteni igyekszik az agrárgazdaságot, s törekszik arra, hogy kompenzációs elemek beépítésével enyhítse a rászorulóknak gondjait. A kormányzat jövőépítési szemléletét igazolja – mondta Kupa Mihály –, hogy a törvényjavaslat kiemelten kezeli a felsőoktatást. A költségvetés ésszerű takarékosagra sarkallja az intézményeket, rákényszerítve azokat a szervezetkorszerűsítésre. A program továbblépés a korszerűsödő adórendszer, illetve a pénzügyi fegyelem, az adómorál és az állami vagyon ellenőrzésének szigorítása terén.

Mivel a tervezet nem tartalmaz többletet a családi pótlékra, a nyugdíjemelésre szánt összeg nem követi a tényleges áremelkedést és a költségvetési intézmények – mintegy egymillió keresőt érintő – automatikus béremelése jövőre elmarad, a pénzügyi tárca ezeken a lakossági jövedelmekhez kapcsolódó területeken számított leginkább az országgyűlési képviselők ellenállására. Kupa Mihály szerint jövőre a termelői árak 9–11 százalékos és a fogyasztói árak 16–19 százalékos éves növekedése mellett a kétkulcsos (8 és 25 százalékos) áfa bevezetésével, az infrastruktúra szerény mértékű fejlesztésével és az agrárpiacon stabilizálásával járó áremelkedések vállalhatók.

A pénzügyminiszter arra számít, hogy 1993-ban a teljesítmény és a lakossági fogyasztás visszaesése megáll. Az expozé után a vezérshónokok fejtették ki pártjaik álláspontját. Az ülésnap interpellációkkal fejeződött be.

„Nem jutalmat, méltányosságot várunk”

A Magyar Írószövetség közgyűlése

A Magyar Írószövetség egy napos közgyűlésére ült össze kedden a Pesti Vigadóban. A tanácskozáson résztvevő mintegy 300 hazai, s határainkon túl élő író tapssal fogadta a hangversenyterembe belépő Göncz Árpádot, a szövetség tiszteletbeli elnökét.

Néhányan közülünk úgy hitték, hogy nincs szükségük támaszra, de remélhetőleg mára csitulnak a mesterséges lázak. Igaz, a szövetségben nincs látszategység, ám a többség abban egyetért, hogy a magyar irodalom fenyegetett helyzetben van. Ezért kell megtartani azt a szervezetet, amely segíteni próbál – mondta elnöki beszámolójában Jókai Anna. Hozzátette: 1989 után úgy tűnt, hogy az összetartás fokozatosan megszűnik. Ez természetes és egyben önpusztító folyamat is. Természetes, mert az alko-

tók szabadon választhatnak, és keresik a hozzájuk hasonlóknak társaságát, de pusztítóvá válik, ha a vita helyett csak mások támadása lesz a cél.

A szövetségről, létéről elhangzott: a szervezetet nem szabad túlértékelni, de lebe-csülni sem. A szövetség a többpártrendszerben már nem tölthet be politikai szerepet, a demokráciát, a humanizmust és a nemzettudat erősödését kell szolgálnia. „A diktatúra idején tanúsított politikai bátorság mára már érvényét veszítette” – hangsúlyozta az elnök. Jókai Anna kijelentette: „a politikussá vált írók olyan keresztet vettek a vállukra, amelyet csak ők vehetnek le.” Az elnök szerint: „amikor minden szabad, megnő az író felelőssége, sokszor bátorság kell a hallgatáshoz is... önértékelés kell hirdetni, hogy a léte nem

csak anyagilag, hanem szellemileg is fenn kell tartani.”

A szövetség jövőjéről elhangzott: a hatalmi cenzúra után félé, hogy most a különböző irányzatok egymás ellen fordulhatnak. Amit a pártállam nem tudott elérni, lehet, hogy az írók teszik meg, és szétrobantják a szövetséget – vélte az elnök. Figyelmeztetett: „Nem vehetjük át a gyűlölködést. A hisztériát hagyjuk másokra”. Rámutatott arra is, hogy az íróknak nem kis részük volt a diktatúra lebontásában. „Nem jutalmat, hanem méltányosságot várunk, amely a nemzet szellemiségét szolgálná” – zárta beszédét az elnök.

Beszámolóját Jókai Anna lemondott tisztségéről, és megkezdődött az új alapszabály-javaslat megvitatása, illetve az új választmány tagjainak jelölése.

Külgazdasági folyamatok

Kádár Béla sajtótájékoztatója

Az első háromnegyed évben a konvertibilis export a múlt év azonos időszakához viszonyítva 12,5 százalékkal nőtt, az import pedig 2 százalékkal csökkent – mondotta keddi sajtótájékoztatóján Kádár Béla külgazdasági miniszter.

A minisztérium számításai szerint a külkereskedelmi áruforgalomban 9 hónap alatt – több mint 7,5 milliárd dolláros kivitel és a 8 milliárd dolláros behozatal mellett – 441 millió dolláros passzívum keletkezett, ami 1 milliárd dollárral kedvezőbb az 1991. I-III. negyedévinél. A megfizetett külkereskedelmi áruforgalom egyenlege – ami már nem tartalmazza a fizetést maguk után nem vonó tételeket, például az ártort és a lízing összegét – 48 millió dollárnyi aktívumot mutat. Az export volumene 7 százalékkal nőtt, az importé pedig 6–7 százalékkal csökkent. Az export mennyiségi növekedésére 3 éve nem volt példa.

A kivitel 72 százaléka a fejlett, 5 százaléka a fejlődő és 23 százaléka a volt szocialista országokba irányult. Az Európai Közösség részesedése a magyar exportban elérte az 50 százalékot. Az összes kivitelben a leggyorsabban – 37 százalékkal – a fogyasztási cikkek, ezt követően – 19 százalékkal – a gépek, berendezések, majd 16 százalékkal az

FOTÓ: ENYEDI ZOLTÁN

élelmiszeri-pari termékek értékesítése bővült. A miniszter hangsúlyozta: a volt szocialista országokba 21 százalékkal bővült az elmúlt év óta a dollárelszámolású export, különösen Oroszországba, Romániába és Bulgáriába szállítottak a korábbinál jóval több terméket a magyar vállalatok. Az export zömét egyébként az újonnan alakult vállalkozások adják. Az év végére összességében várhatóan eléri az export a tervezett 11 milliárd dollárt akkor is, ha a növekedési ütem csökken.

A fejlett országok részaránya a behozatalban is 72, a fejlődő országoké 4, a volt szocialista országoké 24 százalékos. A fejlett és a volt szocialista országokból származó import értéke növekedett.

A fejlődő országokból viszont 60 százalékkal csökkentek vásárlásaink. A sokat kritizált élelmiszerbehozatalról a miniszter elmondta, hogy míg a kivitel 9 hónap alatt 1,9 milliárd dollárt tett ki, az import 420 millió dollár körül alakult. Az importált cikkek főként tropikus termékek.

Kádár Béla szerint nem csökkent a külföldi beruházók érdeklődése Magyarországra. Ezt az is jelzi, hogy az első háromnegyed évben mintegy 1,1 milliárd dollár értékű külföldi működőtőke áramlott az országba, és csaknem 3 ezer új vegyes vállalat jött létre.

A miniszter az egyre inkább előtérbe kerülő protekcionizmus káros voltáról szólva elmondta: vámemelésekkel nem vesélyeztethetők a nemzetközi kapcsolatok. Szükség van viszont olyan intézkedésekre, amelyek a továbbiakban is segítik az export dinamikus növekedését, úgy tűnik ugyanis, hogy rövidesen „kifulladásnak az export hajtóerők”. A miniszter szerint szükséges a csődtörvény módosítása, mert a várható csődeljárások az exportnak mintegy 30 százalékát érintik. Ugyancsak nem segíti elő a kivitel növelését a beruházások visszafogása, valamint a hitelek csökkenése, az, hogy az MNB gyakorlatilag kivonult az exportfinanszírozásból.

Bősi szabotázs – szlovák cáfolat

A szlovák belügyminisztérium szóvivője hétfőn Pozsonyban cáfolta, hogy a bősi erőműben szabotázscselekményt követtek volna el – jelentette a CSTK hírgyűnkörség.

Július Binder, a bősi gátat építő pozsonyi Vízgazdálkodási Beruházó Vállalat igazgatója korábban úgy fogalmazott, hogy „meg történt az első szabotázs a bősi erőmű ellen”. Az igazgató a szlovák rádióknak elmondta: ismeretlen – de a helyszínen magát minden bizonnyal jól

kiismerő, a munkafolyamatot átlátó – személy megrongálta az egyik hajókamra zsilipjének automatikus mozgatóját lehetővé tevő mágneskátyát.

A szlovák rendőrség vizsgálata szerint azonban szó sincs szabotázsról, egyszerű lopás történt, az említett kezelőteremből két transzformátort és más elektromos alkatrészeket emeltek el, összesen két és fél ezer korona értékben.

Boross Péter Párizsban

Zsúfolásig megtelt ház előtt válaszolt hétfőn este a párizsi Magyar Intézetben Boross Péter belügyminiszter a Franciaországban élő magyarok kérdéseire.

A miniszter, aki kollégája, Paul Quiles meghívására hétfőn érkezett megbeszélésekre a francia fővárosba, előzőleg részt vett és felszólalt az október 23-ai évfordulója alkalmából rendezett ünnepi megemlékezésén. Az ünnepségen Sujánszky Jenő, a magyar szabadságharcos szövetség franciaországi tagozatának elnöke nyújtotta át Janninck Maarten holland állampolgárnak az októberi emlékérmét. Maarten 36 évvel ezelőtt diákként önként vállalt jelentős feladatokat a szabadságharcosok támogatásában.

Kijavították a beázott telefonkábel

Tegnap még csak arról írhattunk, hogy kábelbeázás miatt hívhatatlan – többek között – a mentők 04-es telefonszáma. Az egész napos eső okozta a bajt, de hétfő estére már átmeneti megoldással újra

működőképpé tették a vonalat. Kedden tovább folyt a munka, s kicserélték a meg rongálódott telefonkábel, így az összes érintett (mintegy 400 előfizető) ismét használhatja telefonját.

A portán tudnak az érkezésünkről, az egyenruhában lévő ügyeltes a folyosó vége felé vezet, ahol már ott áll az igazgató, Gazsi György alezredes. Néptelen folyosón és lépcsőházban bolyongunk kicsinykét – szilencium van, mondja magyarázatként az alezredes kísérője –, majd megérkezünk az igazgatói irodába, ahol már ott ül három kollégista. Negyedik társukat – aki részt vett a vitában – később hozzák.

Fotósunk láttán óvatosan megkérdezi, hogy ugye jogukban áll elutasítani a fényképezkedést. Felajánljuk a hátulról, felismerhetetlen képet is, majd a nemleges válasz után az alezredes felcsattan: miért nem, valami indokot mondjatok. Nem kell indok, jogukban áll – jegyezzük meg.

56 ürügyén az idegengyűlöletről

Kiderül, a srácok a nevelőtanárunktól egy 56-os rendezvényre kérezték, s kaptak engedélyt az eltávozásra. A társak csak úgy hallottak az eseményről szöszölőjuktől, aki viszont olvasott róla a Délmagyarországban. Hogy miért kellett valótlan állítani, kérdéses.

Felkeltette érdeklődésüket a vita az intoleranciáról, idegengyűlöletről és bőrféjűekről, csak véletlenül kérték fel a rövid hajú diákokat a részvételre, s látták szívesen a dobogón. Az igazgatói szobában mondják is rögtön, ők nem skinheadek, nem vállálnak velük semmiféle közösséget. A tengerészsapkás sassal ékesített zöld pólóban ülő vezetőjük veszi át a szót, s

A nacionalizmus, ha tisztá Botrány – bensőséges vitában

A honvéd kollégium természetesen zárt intézmény. A városlakók közül sokan nem is tudnak létezéséről, vagy ha igen, akkor helyének megnevezésével lennének bajban. Taxival megyünk, még a sofőr is tévedésből egy bejáróval hamarabb kanyarodik, s az olajkúthoz akar vinni. A Damjanich János Honvéd Kollégium ötemeletes tömbje pedig a Szabadkai út mellett lévő két laktanya közül a hátsóban magasodik.

miként hétfő este is, állítja, hogy ők nem fasiszták, nem anarchisták, hanem nacionalisták – a szó jobb értelmében. Egyszerűen zavarja, hogy idegen földön nem kapják meg a magyarok azokat a jogokat, amelyeket a nemzetiségiek itthon élveznek. Hogy magyar zászlót kellene kibontani Erdélyben, Felvidéken – mely elhangzott előző este –, azt csak a magyar himnusz és zászló ausztriai tilalmával példázza. A magyar állam „idézjelbe tett” csendőrszerepéről kérdezve, pedig csak nem talált jobb szót erre a fogalomra, egyébként teljesen idező – és zárójelben mondta. S mindarra amit fecsegett igaz, hogy csak felindulásában mondta, amikor könnyen eljár a szája. Egyébként ez nem nyilatkozat volt, csak a saját nevében beszélt, gondolatait kívánta megosztani egy bensőséges, őszinte vitában.

Raffay igen, Csurka nem

Ezekre a gondolatokra úgy jutott, hogy sokat olvasott – „például Raffay Ernő úrtól”. – Az első világháború a kedvenc témám. Felébredt

bennem a gondolat, hogy Trianon nem volt fair dolog. Igaz a második világháborúban mi is követtünk el hibát, pl. Hideg napok a Vajdaságban, de ezért bőségesen megfizettünk.

Nem olvasta a Csurka-tanulmányt – egyéb írói műveit sem – és egyetlen párt ideológiát áramlatával sem azonosul. Sokat foglalkozott a bőrféjűekkel, mindent elolvasott róluk. A problémát szerinte egy roham századdal lehetne megoldani – a szobában ülő egyenruhások felhőkannak –, s nem érti, hogy lehet magyar ember fasiszta. Egyébként mindannyian elvetik az erőszakot, még soha sem verekedtek, s azt is elismerik, hogy a katonai kollégium nem táptalaja ezeknek az eszméknek.

„A legrosszabbkor jött minden”

A fiúk úgymond katonaság. Jövendő hivatásuknak tekintik a szolgálatot, és ez a nemcsak a kollégium természetéből fakad. Gazsi György alezredes nem véletlenül beszél szigorú, de körültekintő vizsgálatról: a nevelési program sikere mellett

sorsokról is szó van. Ha növekedést bocsátanak el, az egy részt taníttatása költségeiből vissza kell fizessen. S míg a kollégiumban „szem előtt van”, onnan kikerülve már nincs ami védje a szélsőségektől. Homogén fiúközösség ez, ahol azonosak a követelmények: a kollégium igazgatója büszke éves nevelési tervére.

– A legrosszabbkor jött minden. Több mint kétszeres a túljelentkezés, a 91-92-es tanév végén az átlagos tanulmányi eredmény 3,9 volt. Az érettségizettek 93 százaléka tanult tovább és hamarosan katonai gimnáziummá tervezzük alakítani az intézményt. Nem szeretném ha jelenséggé terjedne el ez a kínos egyedi eset – mondja búcsúzóul az igazgató alezredes.

Mi sem szeretnénk. Senki sem. Lehetne divatként beállítani, de önállítatás volna. El lehetne mondani, hogy egy katonai kollégiumban csak elvétve fordul elő, de csekély vigasz volna. A tényeknek hinni kell, mégha első látásra furcsának tűnik is, hogy egy botrányos irányzat a honvédség felkészítő intézményének közepébe juthatott. Szegeden még nem olyan „fejlett” a szélsőség, mint Budapesten. Ahol szintén kezdődött valahogy.

* A Damjanich János Honvéd Kollégiumban jártunkkor Gazsi György alezredes elmondta, hogy a hétfői botrányos estén vitázó növendéket a vizsgálat lezárulását a kollégiumból felfüggesztette. A történet miatt belső vizsgálatot indítottak.

KÖZÉLETI NAPLÓ

MA

Az MDF Római körút 31. szám alatti székházában, 17 órakor, az ingyenes számítástechnikai tanfolyamon Kelemen Gábor programtervező matematikus vezetésével: gyakorlás a PATHMINDER SZÖVEGSZERKESZTŐVE L. A novemberi foglalkozásokat Mórahalmon tartják.

DR. PIRI JÓZSEF, Algyő városrész képviselője 17 órától fogadóórát tart a Kastélykert utca 40. szám alatt (a volt tanásháza épületében).

ÉLET A CSILLAGBAN. A rácson túli világ és a társadalom kapcsolata a rendszer-váltás óta kérdéseiről beszélgetnek szakemberek. Dr. Lé-

vay Endre vendégei: Csóti András alezredes, börtönparancsnok, dr. Exterde Tibor, megyei bírósági tanácselnök, dr. Kósa Ferenc egyetemi docens, igazságügyi orvosszak-értő, akik az érdeklődők kérdéseire is válaszolnak – 17 órakor, a Nemzeti Kiszgazda és Polgári Párt székházában (Victor Hugo u. 5.).

